

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 20. velikega travna 1866.

List 15.

PIUS P. P. IX.

Dilecto Filio

Antonio Kos, Vicario generali Labacensi.

Dilecte Fili salutem et Apostolicam Benedictionem. Sententiae precesque litteris tuis adjectae non modo totidem Nobis obtulerunt acceptissima obsequii pignora eorum, qui nomina adscripsere sua, sed perspicuum etiam devotionis illius specimen, qua populus iste Nos prosequitur. Donum vero iis additum, quo studiosius collatum, quo fractius ob publicam inopiam, quo diuturniore conatu congestum, eo pretiosius Nobis fuit, praeclariusque exhibuit filialis pietatis argumentum. Hujusmodi itaque oblatio nequivit Nobis non esse acceptissima, novamque conferre vim et suavitatem significationibus fidei, amoris, observantiae singulorum. Qua de re gratulamur scriptoribus ephemeridis „Zgodnja Danica“, quod fructum adeo nobilem retulerint e laboribus suis; ipsosque hortamur, ut alacriter coepto instant, impensio-remque jugiter operam impendant bonae terrae, quam excolendam susceperunt: certi, non tenuem iis servatam esse mercedem, qui pro Deo pugnant et pro Ecclesia, veritatisque et justitiae causam tuentur. Largiorem idcirco ipsis ominamur divinae gratiae copiam: caelestisque fa- voris auspiciem, et grati animi Nostri pignus ac paternae benevolentiae Benedictionem Apostolicam tibi, Dilecte Fili, iisdem, totique huic populo peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 18. Aprilis 1866.
Pontificatus Nostri Anno XX.

PIUS P. P. *) IX. m. p.

Oblast in njeno hiranje.

Med mnogimi boleznimi, ki dan današnji po svetu razgrajajo, je tudi ena, ktera se prikazuje v vsih raz-merah človeškega življenja; imenujmo jo „hiranje oblasti.“ Ta bolezen se dan na dan bolj širi. Starši se pritožujejo čez nepokorščino svojih otrok; učitelji to-žijo nad svojimi učenci, naj si bodo paglavci, ki se še pred šibo tresejo, ali prosti poslušavci po vseučiliščih; gosposkam se upirajo zmirom bolj njihovi podložni; cerkveni predstojniki britko zdihujejo nad nejevero in nepokornostjo svojih vernikov. Tako zgublja povsod oblast svojo moč; nobeden noče višega od sebe spoznati,

Ljubemu Sinu

Anton u Kosu, velikemu Namestniku ljubljanskemu.

Ljubi Sin, pozdrav in apostolski blagoslov! Vošila in prošnje tvojemu pismu dodane Nam niso le prinesle ravno toliko prav ljubeznjivih zagotovil vdanosti teh, ki so podpisali svoje imena, ampak tudi očitno spričevanje tistega spoštovanja, ki ga to ljudstvo do Nas ima. Pri- djani dar pa Nam je bil toliko dražji, in Nam je dal to-liko lepši dokaz sinovske ljubezni, kolikor marljivše je bil skladen, kolikor teže zavoljo občenega pomanjkanja in s kolikor daljšim trudom nabiran. Preljubo Nam je tedaj bilo tako darilo ter Nam je dodelilo novo moč in sladkost v tem, da so Nam posamni razodeli svojo vernost, lju- bezen in pokorščino. Za to pa srečo vošimo pisateljem časnika „Zgodnje Danice“, ker so tolikanj blag sad do- segli s svojim prizadevanjem: tudi jih spodbujamo, naj stanovitni bodo v tem, kar so čeversto pričeli, naj delajo z vedno večji pridnostjo na dobrem polji, ktero so se na- menili obdelovati: svesti si, da ni majhno plačilo prihra- njeno tem, kateri se vojskujejo za Boga in za Cerkev, ter branijo resnico pa pravico. Zatorej jim vošimo obilniše bogastvo milosti božje: v zagotovljenje nebeškega dopa- denja pa in v zastavo Svoje serčne hvaležnosti ter očetov- ske blagovoljnosti podelimo z vso ljubeznijo apostolski blagoslov tebi, Ljubi Sin, pisateljem, in vsemu temu ljudstvu.

Dano v Rimu pri sv. Petru 18. malega travna 1866.
V XX. letu Našega pastirstva.

PIJ P. P. IX. s. r.

nobeden noče biti podložen, vsak bi rad delal po svoji glavi, vsak bi bil rad sam svoj gospodar.

Kaj je pa temu krivo, da oblast tako slabí? Ne- kateri terdijo, da tisti, ki imajo oblast v rokah, mnogo pripomorejo, da moč oblasti pojemlje, s svojimi slabimi zgledi namreč in s slabo rabo svoje oblasti. In res, kako malo spoštujejo nekteri ljudje oblast čez se po- stavljeno, kako krivo pa tudi dostikrat obračajo oblasti, ktero imajo čez druge! Kako bodo otroci povelja star- šev spolnovali, če starši sami ni božjih ni človeških za- povedi ne spolnujejo? Kako učenci oblast učitelja spo- znavali, če on pri vsaki priložnosti oblast napada in seme nepokorščine neizvedenemu otroku v serce seje? Kako bo državljani spoštoval povelja svoje gosposke, če ona sama ne spoštuje pravic državljanovih in jih

*) t. j. Papa Pontifex, slov. Papež Pastir.

spodkopava kolikor jih more? Kdo bi imel v čislh cerkvenega predstojnika, ki ne bi imel v čislh Boga? — Res je, da so tisti, ki imajo oblast, mnogokrat krivi, da njihova oblast malo velja pred podložnimi; vendar pa ne smemo vsih obsoditi, še večine ne. Nikdar niso vsi starši, vsi učitelji, vsa gosposka, vsi cerkveni predstojniki taki, da bi zanemarjali svoje dolžnosti; pred omenjeni vzrok tega zla ni tedaj splošenj, tudi ni sam, korenina njegova mora biti kje drugje.

Po naših mislih bi bil prvi vzrok tega napačno razumljenje človeške nature. Kej splošnja in priljubljena je dan danes misel, da je človek že od nature neodvisen, sam svoj, da mu prav za prav ne bi smel nihče zapovedovati; razlike med stanovi, podložnost, to so po teh mislih le umetne iznajdbe sebičnih ljudi, samovoljno prisvojevanje in sila; treba je tedaj, „da se vernemo k naturi, k neodvisnosti, to je, da se znebimo vsake oblasti, da se odpovemo vsaki pokorščini. To je silna potreba vsakemu, ki hoče biti omikan v duhu sedanjega časa.“ To je velika zmota med današnjim svetom, tukaj je korenina zla, in ta korenina se mora izruti, če hočemo zdravje zadobiti.

Kako pa je z natoro človeško? je li človek res po svoji naturi neodvisen?

Volja božja, človeške potrebe, silni nagon v sercu zaraščene ljubezni, kratko in malo: cela natora človeška sili človeka, da živi v družbi, tudi če ne bi hotel. Že po naturi niso prišli vsi ljudje na enkrat na svet, ampak eden za drugim, to veže mlaje na starje. Malo dete v povojih, kako bi obstalo, ko bi ga starši zapustili? Treba mu jih je, dokler doraste in zamore samo sebe voditi. Tudi je dala natora ljudem različne moči in sposobnosti, da povsod eden drugemu pomagajo, in si življenje oslajšujejo in lajšajo. Iz te prirojene različnosti izvira zopet različnost prisluzka, premoženja, imetka. Vedno potrebujemo eden drugega pomoči. Revežu je treba bogatina, ker ima od njega živež; bogatinu je treba reveža, da mesto njega dela in ga varuje mnogega truda: slabotnej potrebuje močnega, da ga varuje, a močen slabotnega, ker mu je kako drugači lahko na korist. Neizveden potrebuje modrega, da ga vodi, uči, in da bo po tem potu sam enkrat izveden; modremu je zopet treba pomoči, ali zaupanja drugih, da lahko preiskuje in premišljuje in tako svojo višo učenost množi. Tako razporejemo med sabo moči, in po tej poti nastajajo zmirom nove zveze. Ni tedaj nikakor mogoče, da bi človek sam sebi zadosti bil, in ne živel v dotiki z drugimi. To je prva natorna postava. Ravno tako določna je druga, ki pravi: kjer je na eni strani viša moč, viša zmožnost, na drugi strani pa slabost, ki jo lahko ona moč okrepi, nastane na eni strani oblast, na drugi pa podložnost. Že po natornih postavah zapoveduje moč ženi, ker jo je vzel v svoje varstvo, ker je močnejši na duhu in telesu in ker ona njegovega varstva potrebuje. Oče zapoveduje tudi po natornih postavah otrokom, ne samo zato, ker imajo od njega svoj život, ker jih redi, ampak tudi zato, ker je starejši, umnejši, močnejši, premožnejši od njih, in ker potrebujejo te njegove moči. Po natornih postavah zapoveduje gospodar svojim poslom, ker jih živi, oblači in jim za streho skerbi, oni pa vsega tega potrebujejo. Po natornih postavah gospoduje vojvoda čez svoje vojnike, ker jih s svojim velikim premoženjem varuje in jih plačuje, oni pa njegovega varstva in denarja potrebujejo. Gotovo je po postavah natornih, da učitelj svojim učencem zapoveduje, ker ima učenosti in zna umetnosti, ki so njim potrebne. Zakaj se podveržejo bolniki zdravnikom, zakaj spolnujejo njihove povelja? Gotovo zato, ker imajo učene glave, da lahko boleznim spoznajo, ker imajo zdravila, obojega pa potrebujejo bolniki.

Tu smo dobili tedaj drugo natorno postavu, da tam kjer se moč in potreba sostanete, nastane natorna razmera, po kateri pride prvi oblast na del, drugi pa podložnost. Ta razmera je splošnja, nerazrušljiva, kakor vse kar je natorno in božje, oziroma je tudi neodvisna od volje človeške. Močnejši bo vedno zapovedoval kakor dolgo bo z ubožnim v dotiki, tudi če ne bi hotel: ubožcu bo podložen tudi, če ga nikdo ne sili, pa če je še tako svobodo-ljuben. Učenjak, ki koristne reči iznajduje in pravila stavi, gospoduje mnogoterega duha, vodi dela in sklepe ljudi, katerih še ne pozna ne; neučen in ubožec na duhu se bo vedno ravnal po drugih, če se misli še tako bistro glavico. Naj pride moder v dotiko z bedakom; bogatin z revežem, močen s slabotnim, po naturi je že med njimi na eni strani oblast, na drugi podložnost. Natora, ki je obdarila ljudi z različnimi darovi, ki jim je dala različne potrebe, ona je tudi vstanovila načelo oblasti med ljudmi. Grozna pomota je tedaj, če kdo misli, da se je oblast izcimila iz samovoljnosti in sile človeške pa da je zoper natoro človeško; oblast ima marveč svoj vir v postavah nature same, kakor smo vidili, in vsak boj zoper oblast je boj zoper natoro.

Skušajmo tedaj to zmoto našega časa odpraviti, in nehalo bo sovrašтво do oblasti; velike nesreče, ki žugajo človeštvu, bodejo zginile.

Pa če smo tudi rekli, da je oblast že natora sama postavila, vendar ne terdimo, da oblast nima nikakoršne meje. Ker natora, ki je načelo oblasti postavila, je vtisnila tudi vsakemu v serce postavo pravice in dolžnosti. Vsak, dete in oče, hlapec in gospod, močen in slaboten ima prirojeno pravico, po kateri je kot človek vsakemu drugemu enak. Naj bodo moči, naj bo blago, naj bo osoda tega človeka kakoršna koli, dolžnost ima, spoštovati tudi na nar manjšem podobno božjo. To je splošnja natorna postava pravice in dolžnosti. Čez to postavu nima nobena oblast nič, in tej postavi se mora vsaka oblast in mogočnost podvreči. Že po natornih postavah ne seže nobena oblast tako daleč, da bi smela človeka samovoljno poškodovati, njegovo prosto voljo siliti k nedopuščenim djanjem, da bi mu smela življenje vzeti. Vsakemu človeku, bodisi oče ali gospodar, duhoven ali učitelj, kralj ali kdorkoli, vsakemu je vtisnil Bog natorno postavu v serce, ki meji njegovo očetovsko, duhovsko, kraljevo oblast, in ga opominja: Spoštuj v vsakem človeku človeka, ne žali nikogar, ampak koristi vsem! Vsak prestop te natorne postave je razžalitev dolžnosti, je napačna raba oblasti, ki žali Boga in ljudi. (Schw. K. Z.)

Morivec pa sporednik.

(Česki spisal Vács. Štule; poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

Minulo je pet let, kar se je to godilo. Francoska vstaja je izkühala osodne vojne. Domá, na ubozem zatiranem Irskem je gospodarila velika zmešnjava. A okoli teh prigodeb so se sukale v Dublinu vse besede, premišljevanja, skerbi, želje in nade. Pa v tem nemirnem času se je nekaj prigodilo, da je vse mesto pozabilo na Napoleona, ki je svojo vojsko ravno odpravljaj v Egipt: pozabilo se je na zmage na Laškem, kjer so Avstrijanje in Rusje naščskali Francoze. Po vsem mestu je šla govorica o hudodejniku, ki je pred petimi leti ubil mladega kupca. To ni bila sama pravljica ampak gola resnica, kar se je kmali pokazalo. Zločina so prignali v Dublin, sodnije so začele javno shajati se: vse je derlo va-nje.

Sodba je bila pač spomina vredna. Zatoženec ni maral za zagovornika, marveč tožil je sam sebe. V Liverpoolu so ga prijeli kot goljufa in vteknili v ječo. Z goljufijo v eni mavhi je tičalo še drugo hudodejstvo, brezvestnik si je bil necega bogatina izbral za svoj morilni nož. To in uno je bilo očito: zanesljive dokaze so imeli sodniki v rokah, zločin pa ni tajil nič, ampak vse je obstal pri sodbi in še dostavil: „Gospóda, sodite me kot goljufa. Žalibog, res sem goljuf, ali pošljite me v Dublin, — tam me čakajo vislice, kajti na vesti imam dvojni, dà, celó trojni umor!“

Sodniki in kar jih je bilo pri sodbi, vsi so se prestrašili. Nekteri so menili, da se mu je pamet zmešala. Hudodejnik je to zapazil, zato je še enkrat djál: „Vam se zdi, da bledem, ali motite se. Pred petimi leti so v Dublinu obesili necega stotnika, češ, da je umoril mladega kupca. Zvedil sem, da je tudi mati umerla od same žalosti. Ali pravi umornik mladega kupca sem jaz. Ako nečete verjeti, le pišite v Dublin in poprašajte, pa boste zvedili. Vest me peče tako, da nimam pokoja, pa tudi nečem, da bi me dalje pikal ta peklenški gad — raji umerjem na vislicah, kar sem, žalibog! že davno zaslužil.“

Sodniki so kar ostermeli. Sodba se je kmali spreminila. Zatoženca so zopet odpeljali v ječo, sodnija pa je pisala kar naravnost v Dublin; naznanila je, kaj se je zgodilo in prosila, naj se jej pojasné okolnosti. Dublinski sodniki so se zeló zavzeli, ker težko breme so si bili naložili na vest. Precej so o tej zadevi pisali nazaj v Liverpool. Ker se je vse vjemalo s hudodejnikovimi besedami, prignala ga je straža v Dublin.

Čudne okolnosti so nanesele, da je bil ravno véliki teden, ko so zločina zvezanega gnali proti Dublinu. „Gledite, ravno po tej poti, skozi une-le vrata,“ djál je stražnikom, „bežal sem pred petimi leti! Oh, zakaj nisem vbogal onega duhovna, ki je tako lepo prosil me, revež je skoro omedlel pred menoj!“ —

Naposled so prišli v Dublin. Nesrečnega hudodejnika so zaperli v ječo. Po velikonočnih praznikih pa so precej začeli preiskovati njegove hudobije. Preiskovanje ni dolgo trajalo. Hudodejnik je brez okolnosti obstal vse in tako natanko povedal svoje pregrehe, da je bil vsak preverjen, da je on pravi morivec. To se je razvedilo med ljudstvom, zato je vse derlo k sodnii, kjer se je bila sošla porota.

To je bila nenavadna sodba. Prič ni bilo — zagovornik je sedel brez opravlja. Zločinec je tožil samega sebe; tudi ni pustil, da bi ga kdo bil zagovarjal. Najprej se je izreklo to, kar je zatoženca sodnii dalo v roke. Vse je molčalo. Hudodejnik, ves bled in potert, ker ga je vest pekla, začel je smelo govoriti sam o svoji zatožbi:

„Oh, žalibog, jaz sem ubijavec! Trojni umor mi hudo teži srce. Moja roka je umorila kupca. Kakor živo oglje, tako me peče smert nedolžnega stotnika in matere. Peklenško poželenje po novcih, po bogastvu, po razuzdanem življenji, kakoršnega vživajo bogatini, to me je zapeljalo k prvemu umoru. Zvedil sem, da je mladi kupec, moj znanec iz davnih časov, pri stavi dobil nekoliko tisuč liber šterlinkov. Prišel sem bil v Dublin, stopim v neko gostilnico — a tû ga najdem. Sèdeva in pogovarjava se. Tû pridejo novine; prinesle so nekaj o stavah pri véliki loterii. Mladi kupec je strastno zgrabil po njih; v lice je zarudel; urno seže po listnico; pogleda va-njo — in gledi, zadel je bil, pa ne malo. Ne vém, ali ga je kdo opazoval ali ne, meni vsaj celó ni uslo, ako se je genil. Ubogi gotovo ni slutil, da vém o njegovi sreči. V srce me je zbólo in poželenje po denarjih se je oglasilo v meni. Mladi kupec me je povabil, naj grem še v drugo gostilnico z njim. Šel

sem, pa peklenško poželenje tudi z menoj. Znanec mi je tako stregel, kakor prijatelju; ali z vinom ni izbuje nega ognja pogasil v meni. Vino mi je še bolj podkurilo in sklenil sem, da se polastim srečke, naj že velja, kolikor hoče. Ubožec mi je ponudil, naj prenočim pri njem; pa izgovarjal sem se, da imam še pred deseto uro danes nekaj opraviti. Ako sem mu pa res po volji, hočem urno opraviti svoje reči, potlej pa se snideva v gostilnici na ulici, ker tam sem do zdaj bival (pa ni bilo res); pot na njegov dom je peljal ravno okoli te hiše. Tako sva se bila razšla. Obljubil mi je bil, da me počaka, jaz, zločin, pa sem odšel, da mu izkopljem grob. Ko sem prišel iz gostilnice, vstal je v mojem srcu hud vihar. Angelj varh se je sè satanom pulil za mojo dušo. Pa pekel je zmogel! Naravnost sem šel v svoje stanovanje, zaklenil duri, vzel bodalec in dobro mu nabrusil ost. Ko je prišel pravi čas, izdramil me je peklenšček iz premišljevanja: vstal sem in šel čakati. Satan mi je bil tovarš, satan mi je bil na pomoč. Ulice so bile prazne, nebo zavito v oblake. Kup kamenja, pripravljenega za novo poslopje je bilo tû, va-nj sem se bil skril. Na ulici ni bilo žive duše, ob straneh vertovi, hiše bolj na strani, vse je bilo kakor nalašč. A tica je hitela v nastavljeno zanjko. Poznal sem njegove stopinje; stal sem za kamenjem in dobro vidil da pride; ubogi pride bliže; šel je ravno memo kupa; jaz sem stal za njim. Kakor divja zver planem zdaj nad-nj: predno se je ozerl, že sem mu nož zabol v srce.

Dobro sem bil zadel; sirotej se je zgrudil in ne besedice ni več jeknil, le v persih mu je zagergralo in — umolknil je za vselej. Zdaj urno sežem po listnico — za drugo mi ni bilo mar — merliča pahnem v stran in urno herbet obernem nesrečnemu kraju. Nekoliko minut, pa sem bil pri vodi; va-njo sem zagnal kervavi nož. — Kupca sem umoril in osodno srečko velicega bogastva dobil v pest.

Zgodaj drugi dan sem šel po novce. Dali so mi jih brez ovir. Potlej sem preskerbel, kar je bilo treba, pa hitel iz Dublina.

Ker sem dobil sila veliko novcev, začel sem si izmišljevati, kako bom živel, kaj začnem. Naj prej pa sem moral zatreti ves sum. O umoru sem zvedil po časnikih, tudi mi je kmali prišlo na uho, koga so zaperli. To je bilo dobro za-me. Vest ni smela dosti vtikati se v moje ravnanje, kajti naučil sem se bil grozno in derzno grešiti na Božjo milost. (Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Gotovo se serčno veseli vsak pravi katoličan, ko bere po časnikih, kako marljivo prinašajo po nekterih deželah verniki milih darov sv. Očetu ter jim pomagajo v njih hudih stiskah. Ginljivo je slišati, da so si duhovniki p. na Tirolskem namenili sleherni mesec nekaj darovati. V dunajski škofi so nabrali samo od 17. sušca do sedaj 4397 gld. 24 kr. a. v. Nadvojvoda Franc Karl so darovali sami 1000 gl. Neki neimenovan dobrotnik je prinesel dragocen perstan z biseri, ki ga cenijo na 600 gld. Neizrečeno gine sv. Očeta, kadar sprejmó od svojih vernih tako znamenje ljubezni in vdanosti. To nam Slovencem veselo kaže spreljubo pismo, ki ga ima dans Danica na svojem čelu. Podpisali so ga papež Pij IX sami s svojo še krepko roko. Posebno so pohvalili v njem tudi pisatelje „Zg. Danice“ ter jim podelili svoj apostolski blagoslov. Bodi to v zahvalo in nekoliko povračilo vsem dosedanjim pridnim dopisovateljem Zg. Danice, in naj jih vnema k zvestemu podpiranju našega cer-

kvenega lista tudi v prihodnje, obudi naj mu pa tudi in pridobi novih dopisovavcev in prijateljev! Tiste pa, katerim je Bog naklonil kaj časnega premoženja, naj spodbada k temu, da podarijo kaj sv. Očetu, svēsti si, da jim bo Gospod obilno povernil. „Karkoli ste storili najmanjšemu izmed mojih bratov, ste meni storili“ pravi Jezus Kristus sam, in kako obilo hoče poplačati še le to, kar se stori njegovemu Namestniku, vidnemu poglavarju sv. Cerkve v potrebi njegovi!

— Popotniki iz Jeruzalema so 11. t. m. srečno dospeli v Terst, in v saboto sta prišla v Ljubljano gg. Šranec in Verlič, ali našega Peregrina g. Jerana ni. Priplesla sta nam slovenska romarja od njega le kratko pismo, iz katerega za Danico posnamemo to-le: „Hvala Bogu, da sem bil šel v te svete kraje! Upam, da žal mi ne bo, zlasti ako mi Bog še dalje milost dodeli, da se zdrav domu povernem. Žal pa bi mi bilo, ko sem že tukaj, tako hitro te kraje zapustiti, ko me že toliko truda in denara stane, da sem sim prišel. Sklenil sem torej z gg. Fridmanom, Čehom iz Prage, in žl. Hörmanom, vodjem v jeruzalemskem hospiciu, še na Liban in druge kraje se podati, kar utegne terpeti kake 4 tedne; sej mil. knez in škof so mi dovolili delj časa pomuditi se v sv. zemlji. — Pripravil sem marsiktere spominke iz sv. dežele za svoje predrage prijatle, katerih nikoli nisem pozabil, posebno živo se jih spominjal na svetih krajih in upam, da bomo prav veseli, ko se zopet vidimo. Posebno zahvalo in pozdrav vsem predragim delavcem za Danico. Morebiti dobim kje na Libanu kaj časa kaj obširnejšega pisati. Zdaj posebnega dopisa ne utegnem kovati za Danico, ker je zmiraj zadrega; ako se piše, se ne more gledati itd.; imam pa veliko načrtane in vmes prav mične tvarine, in upam je še dosti nabrati, ako Bog dá zdravje, ter ne bode brez koristi in mičnosti za naše dobre rojake. — Na tem popotvanji sem se navadil na konji jezdariti, in hvala Bogu! nikoli se mi ni nič zgodilo, dasiravno je včasih arabski konjič feréal kakor tica. Takaj namreč nikjer ni potov za vožnjo, povsod se mora le jahati. — Zdaj moram pa skleniti, ker pred Bejrutom smo in tukaj se bom ločil od druge družbe itd.“

— Vprašanja pri poslednji duhovski poskušnji. Iz pastirstva. 1. Kterega grešnika naj spovednik odveže? Komu naj odveže odloži? Koga ne sme in ne more odvezati? 2. Ali je duhoven pod velikim grehom zavezan vsaki dan brevir moliti? Kaj ga zamore oprostiti od te svete dolžnosti? 3. Naj se dokaže resnica besedi: „Naj boljši in naj koristniši pridiga je pobožno življenje duhovnega pastirja.“ Pridiga. Potrebnost molitve. Vpeljava in izpeljava, ad libitum. Keršanski nauk. 6. zapoved. J. Zupan.

Ex exegesi biblica. Fiat expositio exegetico-homiletica 1. pericopae Evangelii S. Matthaei Cap. 25. a versu 1—13. 2. fragmenti Epistolae S. Pauli ad Ephesios Cap. 5. a versu 15—21. Dr. M. Leben.

Ex jure canonico. 1. Quale discrimen inter jus patronatus ecclesiasticum et laicale, et quatenus veniunt servanda ex jure canonico patrono tam ecclesiastico quam laicali a) ratione temporis praesentationi praefixi, et b) ratione personae praesentandae? 2. Quatenus principales virtutes sectandae, et quae ex opposito vitanda clericis vitia ex sacrorum canonum praescriptionibus? 3. Elisabeth nuptura Lucae inter alia profert: Socrus mea Gertrudis Paulum, patrem sponsi mei Lucae, avunculum vocare solebat. Confecto desuper schemate consanguinitatis exhibeatur mutua horum nuptientium relatio et proponantur simul potiores causae canonicae allegandae in petenda, si qua opus fuerit, dispensatione. Dr. L. Vončina.

E theologia morali. 1. Quatenus fides christiana caritatis in Deum et caritatis in homines fundamentum sit, explicetur. 2. Quatenus principia de frequenti usu Sacramentorum poenitentiae et ss. Eucharistiae juxta mentem Ecclesiae statuenda sunt? 3. Quibus conditionibus officium restitutionis cessat? Dr. M. Leben.

E theologia dogmatica. 1. Quae est vaticinium antiqui Foederis vis probandi divinitatem religionis christianae? Exponatur vaticinium Danielis 9, 24—27. 2. Ostendatur, Spiritum Sanctum esse personam. 3. Quibus rationum momentis contra materialistas efficitur, alteram hominis partem constitutivam, videlicet spiritum, esse immortalem? Dr. J. Kr. Pogačar.

— Iz dežele vrejo že nekaj dni ljudje v hranilnico po shranjeni denar iz strahu pred sovražnikom, in Novice so že dvakrat povedale, da je prazen ta strah pri naši hranilnici, in tudi nemška Ljubljanka je to dokazala ter posebno priporočevala, naj bi duhovni gosposdje to reč ljudem pojasnili, da se ne begajo brez potrebe.

— (Naznanilo.) Zmiraj še dohajajo od več cerkvá bratovšini presv. Rešnjega Telesa prošnje zastran cerkvene obleke; naj bo torej povedano, da se jim ne more več vstreči, ker je že vse odmenjeno. Za naprej so prošeni gg. cerkveni predstojniki, da se s svojimi vošili do bratovšine obernejo že pred veliko nočjo.

— Naš rojak, mil. škof Baraga, prosijo v ameriškanskih listih, da se jim posihmal vse pisma in druge reči pošiljajo v „Marquette, Lake Superior,“ kjer imajo sedaj svoj novi škofovski sedež.

— Iz Berna na Moravskem so nam poslali ondotni gosposdje bogoslovci 14 gold. 70 kr. a. v. za Slomšekov spominek in v slovenskem jeziku to-le prijazno pismo: Častiti gospod! Nesrečen je narod, ako mu umre mož, ki kakor oče žertvoval njemu svoje življenje. Vašo žalost za umrlega kneza in škofa Antonina Martina Slomškega čuti rod bratovski na Moravi in zatorej vselej prosili bodo sinovi tega naroda, da bi Bog hranil Vas in ves narod slovanski prihodne nevarnosti in dolgo življenje dal tistim, kateri pravico tega naroda branijo in ga hranijo nevere našega veka in budé njegovo ljubezen do cerkve katoliške. To-le čutilo in bratovska vzajemnost so vzrokovi, da podpisani so sklenili tudi neko majhenost, katero med seboj so nabrali, Vam, častiti gospod, poslati, da bi ste jo oddal odboru za Slomšekov spominek. Vred pozdravljamo bogoslovce na Slovensku*) in priporočevaje se Vam, častiti gospod, ostanemo Vaši Brnjenški bogoslovci.

Iz Šmartna pri Kranji. — J. Oman P. — Mesca sušca smo pokopali pri nas moža, kakoršnih menda malo šteje dežela slovenska; moža, ki je prehodil polovico znanega sveta, vidil štiri dele naše zemlje. Ta naš kranjski rojak pa — angleški invalid je Jodok Košir, po domače Rotov Jošt iz zgornjih Bitenj, od Angležev John Voorshot. Rodil se je 8. grudna 1767 in tedaj 98 let pa 3 mesce star umrl. Naj povem nekaj črtic iz znamenitega njegovega življenja, kakor sem jih slišal iz njegovih ust.

Ko je bil Jošt 12 let star, so ga dali na Koroško v službo, in komaj je verha dorastel, že so ga vzeli cesarski pod cesarjem Jožefom v vojake. L. 1792 jo je mahal pod slavnim vojskovodjem Lavdonom zoper turka in bojeval se je v slavni bitvi pri Belemgradu. — Ob času hudih vojská s Francozi je bil pri tisti avstrijski armadi, ktera se je čez nemške dežele pomikovala proti

*) Svēsti smo si, da slovenskim bogoslovcem vsem po volji storimo, ako v njihovem imenu rečemo: Hvala Vam, slovenski bratje na Moravi, za toliko prijaznost, in na bratovski pozdrav priserčni odzdrav. Bog vas živi! Vredn.

francoski meji. V nekem boju so ga sovražniki vjeli blizu mesta Kolina, ko je naše ravno deset let služil, in z drugimi vred so ga tirali v Amsterdam. Tam so vjete v barke naložili in jih proti franc. domu peljali. Na morju zagledajo močno angleško brodovje; „kakor gozd je stalo jambor pred nami, je pravil naš junak, in komaj jih dobro spoznamo, ko nas že s tako silo napadejo, da smo bili vsi v dimu, in kmalo je stalo lepo število naših bark v ognji. Ko je bilo na kaki ladiji poverše že pogorelo in se je jela topiti, prišel je ogenj do smodnika in razneslo je barko na sto koscev. Tukaj je ležala odtergana človeška glava, tam roka ali razmesarjeno truplo. Ko je vidil naš admiral, da nas bodo popolnoma pokončali, je dal znamenje, naj se podamo. Prišli so Angleži, vzeli barke, kar je bilo še dobrih (tudi tista je bila med njimi, na kateri sem bil jaz) in nas odpeljali.“ Tako je prišel Jošt med angleške vojake in služil na morju pod slavnim admiralom Nelzonom, ktereja je pozneje v boju na morji krogla zadela in umorila.

Ko je šel Napoleon I. s svojo vojsko v Egipt, mahnil so jo Angleži za njim in tudi Jošt med njimi. V Afriki so verlo zagrabil Angleži Francoza, od druge strani je pritisnil Turek, in tako so kmalo ugnali Napoleona, da se je nazaj umaknil proti pušavi Sahari, ali kakor je Jošt djal, na Suhomorje. Aleksandrija, Kairo in druge mesta so bile Joštu dobro znane. — Tako je služil Košir 13 let Angleža in prevozil morje na vse vetrove. Vidil je Dansko, bil na Švedskem, Norveškem, in Finlandiji, Grenlandu in Kumberlandiji — nar večkrat pa v zahodnji, v ameriški Indiji. Bil je tam na otocih: Kuba, Jamajka, Portoriko in na družih manjih. Med tem se je svet malo pomiril in Angleži so privolili ptujim vojakom, da si smejo iti drugam kruha iskat, ali pa domu se verniti. Veliko jih je stopilo v službo v Holandiji in tudi Jošt; zdaj je vidil Amsterdam, Roterдам in druge mesta. Vendar mu ni dopadla holandska služba, popustil jo je in se pri Špancih vdinjal. Najprej je šel na španskih barkah v zahodnjo Indijo, potem pa so se nekaj časa vozarili ob severo-amerikanskem bregu. Tukaj je na novo vidil Novi-jork, Filadelfijo itd. V Evropo veslaja jih je sredi morja napadel strašen vihar. „Kakor lušine je premetaval naše barke, jih zdaj visoko vzdigoval, zdaj globoko topil v valovje. V groznem strahu smo bili. K vsemu temu nas je pa še zeblo, ker smo bili vsi razcapani. 12 se nam jih je bilo medpotoma zadušilo. Ko je potihnila vihra, je gledal kapitan na kompos in rekel: fantje! 300 ur daleč nas je zanesel vihar s pravega pota. Res smo potrebovali 14 dni, da smo prišli na pravo pot.“

Špansko deželo je obhodil Košir na dolgo in široko. Vidil je Barcelono, Kadiks, bil je v glavnem mestu Madridu, v s. Jagu. Posebno veliko je vedil povedati od imenitne božje poti pri sv. Jakopu v tem mestu. Tudi na Portugalskem je bil in posebno vedil od silne lepote mesta Lisabone.

V neki bitki na morji je zopet Angležem v roke padel. Vmestili so ga zopet vojakom in ga poslali v vzhodnjo ali azijsko Indijo. Veslali smo memo otoka s. Helene, kjer je bil Napoleon I. v pregnanstvu, okoli Afrike, in prišli memo mesta Kalkute v Bengalijo. Pravil je Jošt večkrat, koliko tam sladkorja pridelujejo in kako močen rum iz njega žgô. „Imeli smo nekaj Poljakov, kateri so take pijače precej vajeni, ali indijski rum jih je zmagal. Zvečer so se ga dobro naserkali, zjutraj so jih pa našli mrtve.“ V Bengaliji je umerl eden njegovih največjih prijateljev, neki čevljar, in mu zapustil 700 terdih tolarjev. Kam s toliko denarji! Kupil si je za postrežbo in za kratek čas 7 let staro černo deklico. V treh letih so jih nazaj na Angleško poklicali. Rad bi

bil vzel deklico sabo pa preveč je bilo plačati, če je kdo hotel sužnjega iz dežele vzeti, zato jo je prodal za svoj denar. Deklica se je britko jokala, ko jo je popustil, ker dobro se ji je godilo pri njem. Na Angleškem so mu dali poslovljeni list, ker imel je že 50 let in bil je komaj še za vojsko. Dali so mu pa na voljo, da mu izplačajo ves penzijo na enkrat, ali pa, da mu pošiljajo vsake kvatre 3 funte šterlingov, na leto tedaj 12 funtov šterlingov (v našem denarji blezo 120 gld.) Jošt si je izvolil penzijo na kvatre in tako zapustil l. 1817 angleško službo, v kateri je bil 19 let pa 10 mesecev. Dobro si je izvolil Jošt, kajti toliko let mu je še dal Bog živeti, da je še skozi celih 48 let kvatre na kvatre dohajala angleška penzija v kranjske Bitnje. Bil je pa še neki drugi Kranjec iz Selške fare z Joštom vred pri Angležih, kateri je pa vse denarje na enkrat vzel in to v svojo veliko škodo, ker bilo mu jih je nekaj pokradenih, nekaj jih je zapravil, da je na stare dni stradal.

Domu gredé je obiskal Jošt Šlezvik in Holštajn pa več drugih nemških krajev in se v Hanovru pol leta mudil. Vidil je tedaj naš rojak veliko svetá, vidil je njegovo življenje in našel spačenosti in pohujšljivosti povsod obilo; poštenemu Kranjcu je merzelo tako življenje, vedno je zdihoval po domu, po ljubi kranjski deželi. „O Bog, je večkrat molil, daj mi še enkrat domu priti, med poštene Kranjce, tam je še prijaznost pa prava vera doma.“ To željo je imel vedno v srcu, akoravno je bil resnice sv. vere že zelo zelo pozabil. Tudi njegova mati je vedno doma za-nj molila. Ko je že vse v hiši spalo, je ona še klečala in zdihovala: „moj Bog! daj našemu Joštu še kdaj domú priti!“ In oče nebeški je uslišal njeno molitev, zdrav in vesel jo je primahal Jošt v svojo domačo vas, po 37 letni ločitvi. Staršev sicer ni več našel živih, ampak eno omoženo sestro z nekaj otroci. Sestra je mogla Jošta vsih verskih resnic na novo učiti, še očenaša ni več znal; vse vse je pozabil med divjim hrupnim svetom, samo dobra volja mu je še ostala. Kmaló se je pričel potrebnih resnic, in zadnje leta svojega življenja je kaj lepo in pobožno živel, vsem farmanom v izgled. Proti koncu svojih dni je popolnoma oslepel; bolan pa ni bil nikoli. Tisti dan, ko je umerl se je še prav dobro žgancev najedel in rekel: „ne vem zakaj mi danes ni nobena reč všeč.“ Umerl je starček sedé. — Bog mu daj večni pokoj!

Iz zgornjega Tuhinja. † V četrtek popoldne so pa otroci nastopili, ktere je g. Jožef v podučevanje prevzel, vendar ne tolikokrat med dnevom, ampak le zjutraj o 7. in popoldne o 2. Tje k altarju jih je poklical, in jim katekizem pervikrat po domače do sv. zakramentov, drugikrat jim je sv. zakramente že bolj na tanko, sešobno od spraševanja vesti več razlagal. — V petek o 2 so govorili od presv. R. T., kako da ga je Jezus v podobi kruha in vina postavil. Kako velike milosti da človek v tem presv. zakramentu prejema; kako da bi se mógli za ta presv. zakrament pripravljati. H koncu se je otrokom prijazno priporočevalo: kako da naj bojo vbogljiivi, ponižni, krotki, pohlevni, sramožljivi, snažni, nedolžni, če hočejo da bojo enkrat prišli v sv. nebesa, za ktere jih je Bog vstvaril. — V saboto o 7 zjutraj so se otroci pred farovžem zbrali, da so potlej v procesiji v cerkev h kerstnemu kamnu peljani, z g. Jožefom kerstno obljubo ponovili, kjer so se zlasti k stanovitnosti opominovali. Med mašo od povzdigovanja do obhajila so zopet g. Jožef z otroci molili. Dolgo, dolgo je res vse to terpelo, vendar tako ginljivo, da so mnogim solze v očeh igrale.

V saboto popoldne so o 1,3 dekleta svoj misijon nastopile. Bilo je nar popred poklicanje sv. Duha, božji blagoslov in mnoge molitve. — Dekleta so prevzeli g. Anton. Pervikrat, ko je gospod na leco stopil, jim je

imenitnost in svetost časa, da se take sv. pobožnosti vdeležujejo, in kaj jim je storiti, kakšne naj bojo, da jim tako sv. pobožnosti kaj obilno duhovnega prida prineso: kako naj bojo ponižne, krotke, poterpežljive, mirne: Kje? kdaj? kako? — Da naj nikar veliko ne govoré, sem ter tje ne letajo, se pri spovednicah ne drenjajo; ampak bolj tihe, moléče naj bojo; naj druge domače posvetne reči pozabijo, v nemar pusté; da bojo ložej poslušale božjo besedo in premišljevale resnice zveličavne vere.

O 5. 1) Ljubezen božja se kaže v tem, da nas je Bog Oče za nebesa vstvaril, da bi se nam ondi vedno dobro godilo; 2) da nas je Bog Sin, ko nam je bilo spodletelo, s svojim terpljenjem in grenko smertjo odrešil; 3) da nas sv. Duh še vedno posvečuje in nam mnoge priložnosti daje, kjer se gnade božje vdeležujemo. Kako da bi se mogle varovati, kar bi jih znalo na poti proti nebesom opovirati, kaj zadrževati. Vse to se je v priklah in zgledih razsvitljevalo.

V nedeljo o 6. zjutraj, kako da je greh za človeka strašna nesreča, pri Bogu gnjusoba in veliko razžaljenje. Z grehom se ljubi mir dušni zgubi, Jezus iz serca izžene, hudobnemu duhu vrata odprejo, da v njem kraljuje. Ni pa treba veliko število greha za pogubljenje. Človek se zavoljo enega samega greha tudi pogubi, tudi en sam greh v mislih le ga pogubi.

O 11. Kako da je grešniku pokora potrebna: toda pokora naj bo resnična. Da bo pa resnična, naj si človek prizadeva sam sebe spoznati, in Boga razsvitljenja prositi, ne več grešiti, z dolgo spovedjo se očistiti.

O 2. g. Jakop: Dve poti v nebesa: pot nedolžnosti, pot pokore. Kdor prvo zgreši, je treba, da se druge poprime. Ob 5. spet g. Anton, ki je premišljal grešnika na smertni postelji, v pondeljek zjutraj ob 7 pred sodbo, in ob 11. v večnosti ter vselej pripomočke, kako se oteti pogubljenju.

Iz Ipave 1. maja. Petričičev. (Stoletnica cerkve sv. Matija ap. na Slapu.) Letne spomine važnih vstanovitvev ali znamenitih dogodb obhajati je silno stara pa tudi jako dobra in koristna navada. Že Izraelci so se spominjali sleherni leto čudovite rešitve iz egipčanskega trinoštva, velečastne postavodaje na sinajski gori, žalostnega potovanja po pušavi v obljubljeno deželo, da so s tim hvaležnost skazovali neskončno dobrotljivemu in usmiljenemu Bogu, sebe pa vedno bolj nagibovali k večji pokoršini do njegovih zapovedi. Ravno tako so pozneje učeni Gerki in mogočni Rimljani po svoje častito praznovali spomina vredne dneve, in nič manj obhajajo se tudi dandanašnji obletnice, sto-, petstoletnice in tisučnice važnih dogodb in imenitnih naredeb med keršanskimi narodi, da se hvaležno spominjajo blagoslovenih, za občni blagor živo gorečih sprednikov, da pa tudi sebe k enakemu oblaževavnemu delovanju zbujajo in krepijo. —

Stari Slovenci, naši prededje, vedili so dobro, koliko vreden da je dar svete keršanske vere. V znamenje tega živega spoznanja, kakor tudi v spodbud vnuikom svojim — so postavljali krasna svetišča ne le po priležnih nizavah in priročnih homcih, temuč celó po nevarnih pečinah in sterminah. Ni li vse to očitno pričalo dobrega, res keršanskega duha naših predstarev? — Toda tudi sedanje Slovence navdaja še vedno dobri stari duh, kar pričajo s tim, da se sprednikov z veseljem spominjajo, obhajajo stoletnice blagodušnih naredeb, predragih svetišč, — ktere enako skerbno hranjujejo in lepšajo.

Tak hvaležno-vesel stoletin spomin je obhajala pred kratkim podfara Slap poleg Ipave: ne sicer tako glasno in sunéče, kakor se navadno godi v velikih mestih, — pa tim bolj serčno in ginljivo. 22. dan aprila (3. ned.

po vel. noči), je bil izvoljen za to. — Po večletnem neomahljivem trudu verlega, za vse pravo, dobro in lepo vnetega podžupnika g. Matevža Kodra, kterege je bistroumni in blagosloveni ondešnji župan g. Jožef Ferjančič v pravi bratovski ljubezni in vzajemnosti vedno podpiral, spremenila se je Slapenska cerkev dotlej popolnoma, in kakor mlada nevesta v prekrasni svatovski obleki je stala bogato okinčana na dan stoletnice svoje. Ni mi namen popisovati redoma posamnih lepšav, ktere bolj okusno pač niso mogle napravljene biti; moram pa omeniti pridnosti, delavnosti gosp. župana, ki je več dni pred svečanostjo skoro le v cerkvi skerbno vredoval, da sem se čudil nad tako gorečnostjo, zraven pa tudi mislil: srečna si srenja, ki takega za božjo čast vsega vnetega župana imaš; kajti, kdor Boga časti, spoštuje tudi svojega bližnjega in mu varuje pravice. Ne kinči mu tedaj zastonj zlati križ blagih pers! Pošteni Slapenci pa niso bili cerkve ozaljšali le z zelenjavo, z razno barvanimi venci, ampak tudi z dragimi, lepimi in koristnimi napravami, n. pr.: z novimi mašinami oblačili, z novimi svetilniki, z novo kamnito leco, ki je izverstno delo g. Tomana, z novimi orglami, ktere je izdelal g. Mandlin in poslednjič — prinesli so zali nevesti za stoletni god — v Monakovem umetno narejen venec sv. križevega pota, ki se je ravno ta dan tudi blagoslovil in potem slovesno ji poklonil. —

Svečanost se je pričela z blagosloavljenjem ravno omenjenega križevega pota. Povabljeni za to sv. opravilo so bili preč. frančiskanski oče Evstahi Ozimek iz Kostanjevice. Ob 9. zjutraj vzdigne 14 domačih čedno oblečenih mladenčev sv. križev pot, ter ga paroma nesó med prazničnim zvonjenjem, gromovitim streljanjem in veselim petjem po cerkvi pred véliki altar; tu se vstopijo v podolgastem okrogju in pripravijo podobe k blagosloavljenju. Po splošnjem blagosloavljenju so se potem posamne podobe blagoslovljale in med molitvijo in premišljevanjem svetih skrivnost postavljale na odločene prostore. Po končanem sv. opravilu stopijo g. franč. oče na leco, ter v prav navdušnem in ginljivem govoru pojasnujejo pomen sv. križevega pota, posebno pa so pred oči stavljali razne gospodove spremljevalce na goro Kalvarijo. Nekteri, rekli so, gledali so gospoda le od daleč; tim podobni so dandanašnji mlačni kristjani, ki niso ne krop, ne voda, in ktere bo Gospod izpljuval iz svojih ust. Drugi spremljevalci so ga zasramovali in zasmehovali; tim so podobni kristjani, kteri zanemarjajo božjo službo, ki zasmehujejo svete reči, ki zaničujejo duhovne, itd.; kajti vse tako zaničevanje se povračuje poslednjič na Boga po besedi Jezusovi: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ itd. (Luc. 10. 16.) Tretji spremljevalci bile so pobožne žene z Marijo in Janezom, ki so s težnim srcem stale pod križem in pomilovale nedolžnega Jezusa; tim podobni so pravi učenci Gospodovi, kristjani, kterih edini namen je, hoditi po njegovih stopinjah. — K sklepu so opominjevali vse farane, po gosto prihajati v prekrasno vežo božjo, posebno o stiskah in nadlogah, ker tu jih bo gospod učil, kako poterpežljivi, kako vdani v božjo voljo da naj vse hudo iz ljubezni do Jezusa poterpé, kteri je tudi iz ljubezni do njih toliko terpljenja prevzel.

Po tem globoko v serce segajočem govoru se je pričela slovesna, peta maša, ki so jo služili preč. častni korar, ipavski dekan g. J. Grabrijan.

Pri sveti maši so pele latinski in slovenski domače pevke, ktere je ondešnji učitelj bil kaj dobro izuril, ter s tim pokazal, da mu ne manjka zmožnost, da pa tudi rok križem ne derži, ampak da sluša rad opomine svojih blagih predpostavljanih, ki ga vnemajo in spodbujajo za povzdigo cerkvenega petja. Le tako čvrsto naprej, pridnemu plačilo zaostalo ne bo!

Med sv. mašo je bil drugi znamenit govor, ki so ga imeli preč. g. korar. V priserčni besedi so ponavljali ob kratkem, kar so častiti njih sprednik pojasnili, potem pa krenili na drugi predmet, na drugo svečanost, ki se je tudi ta dan obhajala, t. j. na stoletni spomin cerkve sv. Matija apostola. Ko so omenili keršanskega duha, ki je gotovo navdajal nekdanje Slapence, — vsaj to spričuje lepo svetišče, katero samo ob sebi zrastle ni, ampak kterege so oni z velikim trudom Večnemu v slavo, sebi pa v dušni blagor postavili — so povdarjali s posebnim glasom, da se ranji očetje niso zastojali potili in lep izgled dali, — zarojenci so tudi njih vredni sinovi, ki jih radi in verlo posnemajo, ter sprejeto svetišče skerbno varujejo in z novimi potrebnimi naredbami v vedno večjo pobožnost venčajo. In tako je prav, so rekli, kajti današnje svečanosti nas učite, kako kratek da je čas, kako urno da se suče njegovo kolo, za katerim je treba pa tudi urno stopati in skerbno paziti, da nič ne zamudimo, kar bi Bogu v slavo, nam in bližnjemu pa v časni in večni blagor utegnili služiti. Dobro obračati moramo tedaj sleherni trenutek, kajti prišel bo čas, ko ne bo več mogoče delati in kar bomo storili, šlo bo za nami in blagoslovili nas bodo znanjci, kakor tudi mi danes hvaležno obhajamo prednamcev spomin.

Po sv. maši je bila dopoldanja svečanost pri kraju, ki je ravno 4 ure trajala. Pri obedu, kterege popisovati in drugim skomine delati ni moj namen, je gosp. podžupnik odkril svoje serčno veselje, ki ga je užival dotlej pri poštenih Slapencih celih 16 let; kajti to nedeljo preteklo je ravno 16. leto, ko je prvičkrat v tej cerkvi služil sv. mašo. Da se mi pa veselje nikdar kalilo ni, rekel je g. župnik, to zahvaliti moram se le edino g. županu, ki ni nikdar razdiral, kar sem zidal, ampak me vedno z največjo pripravnostjo podpiral. — Gosp. župan se je zahvalil vidno ginjen v imenu srenje za tako marljivo oskerbljevanje gosp. podžupniku, zahvalil pa tudi vsem, ki so pripomogli, da so Slapenci dobili tako verlega dušnega pastirja. Jaz pa rečem: Nisem je še vidil srenje, v kateri bi vladala tolika ljubezen in vzajemnost med tistimi, ki imajo priprosto ljudstvo prav voditi in srečno storiti, kakor ravno na Šlapu, tu se poterjujejo besede sv. Avgušтина: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus charitas;“ bodi toraj Slapenska srenja vsem drugim posnemovaven izgled.

Popoldan ob 3 so bile litanije in z zahvalnico se je končala svečanost, ktere bodo pomnili mladi kot stari do hladnega groba.

Iz Tersta 13. majnika. Predvčeraj smo s serčnim veseljem sprejeli častiste gospode, ki so pretečenega meseca sušča v jutrovo deželo romali, in hvala Bogu! zdravi in pa mnogo skušeni nazaj v teržaško luko prijadrali. Ko smo svoje ljube preštevali, smo pogrešili neko drago glavo, to je častitega gosp. Luka Jerana, ki bo, kakor so nam njegovi pajdaši sporočili, še nekoliko bolj obširno omenjeno deželo prehodil in kakor pridna čbelica sladkega medu za svojo Danico nabiral. Bog nam ga zdravega ohrani!

Kakor pa stara skušnja uči, da na svetu popolnoma veselja ni, je tisti dan, ko so jo častiti romarji iz Tersta odrinili, se marsiktero serce stran smerti vrednega našega rojaka gosp. Jožeta Legata, očeta našega milostivega teržaško-koperskega škofa, v žalosti topilo; tako je tudi dan vernitve pohvaljenih gospodov romarjev v mnoge serca vsekal skeleče rane; ločil se je namreč iz te solzne doline po dolgi bolezni spravljen po kristjansko z Bogom neki drug naš verli rojak, rojen Novomeščan, gospod doktor Konstantin Schrott, bivši medicinski svetovavec v Istrii, na Kranjskem, poslednjič v

Primorji in častiti mestjan v Gradistji in velikem Losinu v 56. letu svoje starosti.

Bil je pokojni poštovan oče, umeten in nesebičen zdravnik, odkritoserčen mož, zvest prijatelj in deržavljan in ob kratkem rečeno sploh zelo čislan gospod. Sicer povsod, kjer je bil, posebno pa v Istrii bo živelo njegovo ime v blagem spominu. Naj počiva v miru!

Iz Maribora. † (Povabilo k naročbi „Drobtinice“ l. 1865.) Ravno gre naročba na „Drobtinice po slov. svetu: toraj mislimo njihovim prijateljem vstreči, ako v kratkem tvarino tega letnika naznanimo. Obdržale so „Drobtinice“ prejšnjo obliko, ker je res primerna njih raznovertnim bravcem; le V. oddelek se je razširil, da ne obsega samo tvarine za „šolo“, ampak tudi za „narodnost“, ktere pač še bolj manjka, kakor šol. Pervi oddelek „pastirska hrana“ donša 8 misijonskih pridig pokojnega vladika Slo mšeka s predgovorom. I. Vvodna pridiga, „kako se naj sv. misijon obhaja.“ II. Namen in poklic človeka. III. Namen posvetnih stvari. IV. Kristjana čast in nehvaležnost. V. Šola smerti in posebne sodbje. VI. Šola poslednje sodbje, pekla in neskončne večnosti. VII. O misijonskem križu. VIII. O zvestobi do konca. — To so prav tehtne resnice, in ne dvomimo, da se bodo željno čitale. Posebno mlajšim gospodom vtegnejo govori prav vstreči, ker se zares iz Slo mšekove zgovornosti gledé pravega narodnega jezika in govorniškega zloga prav veliko lahko da naučiti. — Drugi oddelek: „Ogledalo“ slavnih mož, donša I. Jož. Wallanda, goriškega nadškofa in II. Mih. Stojana, pisatelja slovenskega in verlega dušnega pastirja življenjepisa. Ta življenjepis prav živo kaže, kako rodoljuben in svojega poklica svest duhovnik lika in požlahnuje srečne ljudi, katerim ga Bog pastirja da. Ko bi le vsi tisti, kteri se za Slovence bojé, da bodo v oliko zastali, ako jih vodijo rodoljubni duhovski pastirji, toliko skušali storiti za omiko in razsvetljenje slov. naroda, kolikor je storil pokojni blagi Stojan; bi pač Slovenci v kratkem času med prvimi olikanimi narodi bili. —

Tretji oddelek podaje v „prigodbah“ I. obširen popis slavne božje poti v Rušah (na Štajerskem), v katerem je marsiktera črtica naše domače zgodovine. Na čelu imajo Drbt. podobo Ruške Matere B. II. Sorški razbojnik ali zamočani smertni greh. III. Zderži se mesnih jedi o postnih dneh. — Četrti oddelek obsega, kakor poprej, razne basni in prilike. Peti oddelek ima I. Poduk za „domačo odrejo otrok.“ II. Nekdanje šole v Rušah. III. Slovenščina v sodnijah od dr. Srnce. Ko bi pač ta sostavek vsi župani in sploh vsi, ki imajo posla z vradnijami, marljivo brali in — po njem ravnali. Resnica je nepobitna, kar pravi geslo tega oddelka: „Dokler slovenski jezik vseh njemu dostojnih pravic pri vradnijah ne pridobi, prosti Slovenec slovenskih šol nikdar niti ljubiti niti želel ne bode.“ — Poslednji šesti oddelek „gerlica“ donša med drugim dve misijonski pesmi Slo mšekovi z napevi vred.

Kakor ta kratki pregled tvarino kaže, zaslužijo „Drobtinice“, da pridejo mnogim bravcem v roke. Se ve da prosti narod denarja zelo pogreša; zato je pa želeli, da se za farne bukvarnice toliko več iztisov naroči; da pa tudi narodnjaki posebno po slovenskih čitalnicah, katerim je mar za narodno omiko, po knjigi sežejo, ter njo ubogim Slovincem za branje radi posodijo ali darujejo. — Veljajo Drobtinice terdo vezane 1 gld., mehko vezane 90 kr. po naročbi; pri knjigarjih se bodo po viši ceni prodavale. Vsaka dekanija dobi po več vpisnih pól; tam se lahko vsak naroči. —

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Avstrija. Vsaki dan pričakujemo grozne novice, da se je vojska začela. Laško brodovje je že zapustilo pristaniše v Tarantu in se suče nekako med Zadrom in Jakinom (Zara — Ankona) žugaje dalmatinskim in istrijskim bregovom, Benetkam in Terstu. Očitno se je sedaj pokazalo, da ste se Sardinija in Prusija v teh rečeh porazumele, da napadete Avstrijo vsaka od svoje strani. Kdo bi si bil mislil, da bo Bizmark zedinil se s prekućijsko stranko na Laškem! Sedaj hoče sklicati ob enem nemški državni in pruski deželni zbor razpustivši dosedanjega, kateri ne poterjuje v vsem njegovega počenjanja. Od prihodnjega pričakuje več vdanosti. Bizmark se ne derži zmirom enega načela, mož je silo prederzen pa ne lahkomišljen ali aboten.

Prekućijska stranka v Evropi hoče razrušiti prestol rimskega papeža, vničiti katoličanstvo in sploh pravo sv. vero; vsakteri zaveznik ji je po godu: le tako se da razumeti tolikanj gorka zveza južnega Talijana s severnim Nemcem Prusom. Zanaša se pruski Bizmark tudi na liberalno stranko v Avstriji. Na Nemškem se pravi stan čedalje bolj odločuje. V brankobrodskem zveznem zboru so stopile s 5 glasovi čez večino (10 zoper 5) večje nemške države na našo stran, ter dolže Prusijo silstva in žuganja do družih nemških vlad. Pravijo, da so te nemške dežele zedinjene v svojih mislih. Menda jim prigréva, da bi mogočni Prus ne jel delati z njimi na severji tako, kakor dela Viktor Emanuel na jugu. Ko bi bile to prejspregledale in se tako krepko postavile, bi se ta nadloga ne bila tako razvila. Gotovo je zdaj le to, da se vse pripravljajo za vojsko. Pa ne le Nemčija temuče skorej ves evropejski svet se oborožuje in je kakor velik tabor. In Napoleon ravno kani, kakor se kaže, vžgati občinsko ali vzajemno vojsko (t. j. vseh zoper vse). Ne more se tajiti, da on snuje vse te reči na tihoma, ako mu ne bo spodletelo. Prusiji se zdaj vendar temne dela pred očmi, ker so se vzdignile zoper njo mnoge nemške države in državnice, in tudi prusko ljudstvo ni kej vneto za to vojsko. Na Laškem se bolj vnemajo; zdaj zdaj mislijo Lahoni pohrustati Benecijo. „Unità“ pripoveduje, da je odločila mestna gosposka genovska vsakemu Genovčanu, kateri se domu verne z zlato medaljo, 500 lir, in kdor v vojski dobó sreberno, 50 lir. Neki drug gospod pa je odločil precejšno darilo tistemu, kdor bo prvi laško bandero postavil na zidovje Mantove. Garibaldi je že na nogah; tudi Košuta pričakujejo med se. Že so nam skorej najboljšo vojno barko „Novaro“, ktera je pred nekaj leti hodila krog zemlje, bili zažgali in poškodvali tako, da delj časa ne bo za rabo. Kakor se je izvedilo, so bili trije podkupljeni v to. „Mornarstvo imajo vse preveč Lah v rokah“ — nam je djal unkrat vojašk častnik; in tedaj smo si mislili: Zakaj pač ne bi na Jadri podpirali Slovanov; koliko varniše bi bile naše dežele! Lahoni bi si tolikanj ne upali. Zdaj pa, ko bi se jim tudi Benetke dale kakor koli, sej bodo potem le prederzniši, in zahtevali bodo Terst, Istro in Dalmacijo! Mislili smo tedaj na Vodnikove besede: Že močen na morju — Ilirjan je bil, — K' se ladie tesat', — Je Rimic vučil. — Z Bilipam in Sandram — So jmeli terd boj, — Latince po mokrim — Strahval je njih roj. —

Méd s hrinom.

(Še vam nekaj, ki vsak krajcarček v loterijo vtaknete?) Na Dunaji je umerl 3. u. m. neki možak, nekdanj zeló premožen, ki je pa vse svoje denarje, 70.000 gld. v loteriji zaigral. Njegovo majhno pa revno sobico so našli čez in čez prevlečeno in po-

popano z loterijskimi listki, ravno tako je bilo po mizi, po stoléh, po omari itd. čez in čez vse polno prilepnjenih stavnih listkov večih in manjih. — Pri tej priliki naj bravcem svojim s številkami pokažemo, kako prazno je sreče po loteriji iskati. Lani so ljudje znosili v loterijo 18 milijonov in 369.400 gld., dobili so pa 1 sam milijon pa 108.957 gold.

Svetemu Duhu.

Sveti Tolažnik 'z višave,
Bog neskončni večne slave,
Čuj ponižnih prošenj glas!
Ki učence si obdaril,
Um in serca jim prestvaril,
Pridi, prosimo, čez nas! —
Pridi sveti Duh modrosti!
In poterdi nas v svetosti,
Tvoja luč naj um svetli,
Daj nam dar moči v težavi,
Svčta v vsaki nam skušnjavi,
V Tebi duša naj živi!

Pridi sveti Duh resnice!
In očisti nas krivice,
Reši zlega hudega!
Daj nam dar vse učenosti,
Dar pobožnosti, kreposti,
Straha tudi Božjega;
Pridi Duh ljubezni svete!
Serca bodo vse pregrete,
Rešene vsch tug, nezlog;
In v gorečem, serčnem plami
Širila se bo med nami
Tvoja slava, večni Bog!

Sveti Duh tolažbe, mira!
Tvoja milost naj podpira,
Vsega greha varje nas;
Ko pa tu življenje ugasne,
Sprejmi nas tje v stanja krasne,
Gledamo da Tvoj obraz! —

Fr. Silvester.

Nebeški Kraljici!

(Poslov. ranj. bogoslovec v semenišču M. Lotrič.)

Zapojte vsi nebeščani,	Je nekdanj tam na Golgati
Zapojte vsi zemljani,	Solze grenke točila,
Devico, Mater milosti	In mero britke žalosti
Sprejmite častno zbrani!	Vso s Sinom vred čutila!
Končala je terpljenja tek	Naj za plačilo bolečin
Kralj' vat gre v raj na vekov vek.	Kraljico venča jo njen Sin.

Ves prazničin je zelen log,
Vsi tički žvergolijo,
So napolnili zračni krog.
Da spremljajo Marijo,
In cvetke rosne pravijo:
„Kraljica me Te slavimo!“ *)

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. G. Janez Projič gre iz Reke na Kočevskem za kaplana na Vače.

V lavantinski škofii. Dekanijsko faro v Jarenini je dobil čast. g. Mat. Modrinjak, dosedanji konzistorijalni tajnik in dvorni kaplan; mesto njega pride g. Jož. Jeraž, do sedaj vikar v Celji; za vikarja v Celji je postavljen g. Jož. Soler; za kaplana v Celje gre g. Jan. Žuža. V pokoj stopi začasno g. Fr. Košan, kaplan v Mozirjem; tje pride za kaplana g. Jan. Gregl; mesto njega na Laško gosp. Jern. Guzaj; in mesto njega k novi Cerkvi gosp. Mih. Korošec. — Za provizorja v Ulimijem je postavljen gosp. Kramperger, ker je umerl ondi g. župnik And. Škvarc. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za Slomšekov spom. Gospodje bogoslovci iz Berna na Moravskem 14 gold. 70 kr. a. v.

Za sv. Očeta Pija IX. „Benedicite S. Pater, ne forte cum aliis praedicaverim, ipse reprobis efficiar“ 1 tolar za 2 gl. a. v.

*) Napev k tej pesmi se dobi v zvezku „Napevi Matere božje zložil G. Rihar“ — kateri je bil že naznanjen in obseže 16 lepih Marijnih pesem. Gl. Zg. D. I. 13. 14.